

אוצרות סבר נפתלי

פנינים נפלאים וגנוזות יקרות, מלוקטים מתוך ספרי
הכהן הגדול הגה"צ רבי נפתלי יעקב הכהן זצלה"ה
בעמח"ס "אוצר הגדולים - אלופי יעקב"
דומ"ץ קירליבאבא ומיהאפאלוא ולאהר מכן בעיר חיפה

גנוזות

דברים שכתב רבינו לרגל יומא דהילולא של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע – ג' מרחשון

הנה ביום שבת קודש שנודמן ליום ג' חשוון האי שתא שנת תשי"א, הוא יומא דהילולא של הרה"ק מוה"ר אליעזר מדזיקוב זי"ע בנו של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיטץ זי"ע, אמרתי דבר לזכרון נשמתו שיתעורר זכותו עלי בתוך אהב"י אמן. דהלא לא נדפס ממנו ספר מיוחד רק הובא ממנו איזה מאמרים בספר ייטב לב [שהיה מחותנו].

דהנה בייטב לב (פר' וארא) הביא מה דמבואר בספרים (פרע"ח שער חג המצות פרק ב) ששם בטחון הוא שם אכדט"מ והם האותיות שלפני אלקים, ואמר הרה"ק רבי אליעזר זצ"ל שהוא ר"ת כ"י ט"וב א'חרית ד'בר מ'ראשיתו (עפ"י קהלת ז, ח), עכ"ד. וההסבר בזה י"ל שענין הבטחון הוא שאף אם לפעמים אינו רואה מיד הטובה, מכל מקום בוטח בשם ה' שודאי סוף הדבר ואחריתו יהיה לטובה וכמבואר.

ונראה דזהו כוונת הפסוק את האלקים התהלך נח, דהרי מהפסוק את ה' אלקיך תירא דרשינן (פסחים כב:) לרבות תלמידי חכמים, וא"כ את האלקים שבכאן מה נדרש, אך נראה שנדרש מכאן לרבות השם הקודם לאותיות אלקים היינו א' כ' ד' ט' מ', שזה היה שורש עבודת נח הצדיק בכח הבטחון.

ואיתא בספרים (עי' בעל הטורים כאן) דס"ת של האלקים התהלך נח, הוא תיבת חכ"ם, והוא ע"ד (תמיד לב.) איזהו חכם הרואה את הנוולד, שכח הבטחון שכבר בראשית הדבר רואה את הטובה הנוולדת באחריתו, וזה נקרא ג"כ בשם תולדות, דהיינו הנוולד מס"ת האלקים התהלך נח. ולפי"ז מבואר שפיר הפסוק אלה תולדות נח שגם זה בכלל תולדותיו, ומה הן תולדותיו את האלקים היינו שם אכדט"מ, טוב אחרית דבר מראשיתו וכו'.

ואומר עוד ותשחת הארץ לפני האלקים היינו ג"כ אותיות שלפני אלקים אכדט"מ הנ"ל, שרומז למאמר הגמ' (שבת קלט.). רשעים היו אלא שתלו בטחונן במי שאמר והיה העולם, א"כ אדרבא דור תהפוכות היו הם, וכמו שאמרו (עין יעקב ברכות אות קלט) גנבא אפומא דמתרתא רחמנא קריא, ובבטחון זה עשו כל הרשעות והחמס. ובזה יבואר שינוי הלשון דלגבי נח אומר את האלקים, ולגבייהו כתיב ותשחת הארץ לפני האלקים. דלפי שהיה נח דבוק בשם זה ובאלקים חיים ומלך עולם, הרי לגביה דידיה הוי הכל חד, לכן אומר את ודרשינן טפל שפיר. משא"כ הם שאדרבא בטחונם היה להרע ונפרדו בזה מאלקים, לכן אומר לפני האלקים, ואתי שפיר לענ"ד בס"ד.

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (ו, ט).

ברש"י, יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. יש לומר בסברת הדורשין לגנאי, שפירשו נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' שהמכוון בזה שרק במידת התמימות היה צדיק, שבזה תיקן עצמו כראוי, אבל בשאר המידות לא בא עד סוף דרגתו, לכן היו דורשין אותו לגנאי.

עוד י"ל בפשוטו, מדכתיב (בראשית ו, ח) ונח מצא חן, ובכל מקום שנאמר מציאה הכוונה ע"י חיפוש, וכמו שמצינו לענין בדיקת חמץ מדכתיב (שמות יב, יט) לא ימצא, ומפרש בגמ' (פסחים ז:) ע"י חיפוש, דיליף ממצאה שהיה בגביע של בנימין שהיה בחיפוש עיי"ש, וא"כ אם היה צדיק גמור למה לן חיפוש הרי צדקתו מכרזת עליו מבחוץ, אלא ודאי שהיה בו איזה פגם, ולזה היה נצרך 'מציאת' חן, וזהו סברת היש דורשין לגנאי.

עוד י"ל בביאור היש דורשין לגנאי, שהנה ממה שאמר לו הקב"ה (בראשית ז, א) כי אותך ראיתי צדיק לפני, לא מצינו אצל שום צדיק בתורה שייאמר כך שבחו בפניו. אלא בוודאי כך פירושו, שבאמת נח לא היה צדיק גמור כאברהם, רק צדיק היה לעומת אנשי דורו, אלא שבזה המאמר שאמר לו השי"ת אותך ראיתי צדיק, בזה עשהו צדיק גמור. וכמו שמפרשים בפסוק (בראשית כב, ב) קח נא בנך יחידך אשר אהבת, כי בזה הדיבור הכניס השי"ת את האהבה הגדולה אהבת אב לבנו יחידו, וכמו כן כאן במאמר 'כי אותך ראיתי צדיק' נעשה צדיק גמור. וא"כ מזה הפסוק מבואר טעם היש דורשין לגנאי, דמה שלא הוצרך אברהם שיאמרו עליו שהוא צדיק כדי לעשותו צדיק כיון שהיה כן בעצמו, משא"כ נח

הוצרך סעד לתומכו במה שאמר עליו השי"ת כי אותך ראיתי צדיק.

ויודע מאמר הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע (הובא בהיכל הברכה להרה"ק מקאמרנא פר' כי תשא רעו:) שאמר אפילו אם יאמר לי השי"ת אתה צדיק גמור, אאמין בודאי שכן הוא, אבל רק על אותו רגע, אך אח"כ איני בטוח כלל, כי בנקל יוכל להידחות וליפול לשאול תחתית עכ"ל. וזוהו נפגם נח כשיצא מן התיבה ששתה ונשתכר כדאיאתא (במדב"ר י"ב), כי היה בטוח בעצמו שהוא צדיק גמור ושוב לא יפול מצדקותו אף שישתה, אבל לא זו הדרך אשר ישכון בה אור. אלא עדיין צריך משנה זהירות וזריזות כדברי הרבי מלובלין שהאמונה היא רק לפי שעה, ועדין יש לחוש על להבא.

ותבוא היונה לעת ערב והנה עלה זית בפיה (ה, יא).

ברש"י הביא רמזה יהיו מזונותי מרורים כזית ביד הקב"ה ואל יהיו מזונותי מידי בשר ודם.

ונראה בזה לפרש מאמר הכתוב (תהלים א, א) ועלהו לא יבול, שנדרש בגמ' (סוכה כא:) שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד. א"כ נמשל השיחת חולין לעלים, והביאור בזה שהרי כל שיחת חולין של תלמיד חכם השוקד על תלמודו בתורה, ונצרך לעת עתה לכטל מלימודו בוודאי שזה אינו נקרא דברים בטלים, כי הוא רק עבור

פרנסתו, וא"כ מובטח לו שעלהו לא יבול, שהוא כמו העלה זית טרף של היונה, שלא נרקב בימי המבול, ומזונותיו ביד הקב"ה ולכן כל אשר יעשה יצליח.

ויקה תרח (יא, לא).

הנה נשאלתי בהא דאמרי אינשי על זקן עצל "אלטער תרח" - תרח הזקן, כי קי"ל דכל מה דאמרי אנשי יש לו עיקר בכתובים, וכמבואר בגמ' (ב"ק צב.). וא"כ גם הך דאמרי אינשי שלכאורה ראוי להתבונן למה נקרא כן בפי הכל רק על תרח, הלא מצינו הרבה שחיו יותר, כמו מתושלח וכדו'.

ואמרתי דאפשר ליישב שפיר לפי מה שכתב בערוגת הבושם (כ"א) למורי ורבי זצ"ל, דהחילוק בין תרח לאברהם היה דגם לתרח באה רוח טהרה ממרום ללכת ארצה כנען לארץ הקודש והמקדש, אך בתרח פגע קליפת עמלק אשר קרך בדרך, וכאשר בא לחרן נתקררה מחשבתו ונשאר שם, משא"כ אברהם הלך עד ארץ הקודש עכ"ד. וא"כ מצינו שתרח היה הראשון אשר נפגע בזו הפגיעה של קרירות ועייפות בעשיית המצוה, כמו זקן אשר עייפה רגלו באמצע דרכו, לכן כל מתחיל במצוה ונעשה עייף ואינו גומרה, נקרא על שמו אלטער תרח.

עובדות קודש והליכות חיים

והגית בו יומם ולילה

בעת שכיחן רבינו כראש ישיבה לבחורי חמד, בעיר מיהאיפאלווא שבהונגריה, בשנות תרצ"ב ואילך. שניים מתלמידיו היו ר' חיים לייב גוטליב ובן דודו ר' שאול זלוצ'ובר, שהוריהם היו בעלי יכולת, והפרוטה היתה מצויה בידם, ביקשו שרבינו ילמד עם בניהם גם באופן אישי. בדרך זו היתה הצלה פורתא להמציא טרף לביתו הדל של רבינו.

זמן לימודם נקבע מהשעה ארבע לפנות בוקר, עד השעה שמונה בבוקר. לא פעם הם עקבו אחרי רבינו במשך כל שעות היום, ונוכחו לראות שהוא אינו הולך לישון, אלא מוריד את ראשו על גבי ידיו לאתנחתא קטנה, ולאחר זמן קצר היה ממשיך ללמוד בכוחות מחודשים, את סדר לימודיו העמוס עם חברותות קבועות מראש, במשך כל שעות היממה.

לא פעם היו משתוממים לראות, שגם בעת מנוחתו, בבחינת נים ולא נים, היה מעמידם על טעותם, וכיוונם לדרך הנכונה בלימוד הסוגיא.

השפעתו על תלמידיו היתה כה גדולה, עד שאף כאשר זכו שניים אלו, לעלות לארץ ישראל, המשיכו, כמו רבים אחרים מתלמידיו שנתתו לפליטה, לראות בו מורה דרכם ולהנות ממנו עצה ותושיה. ועוד שמורים בליבותיהם סיפורים רבים, על עצותיו וברכותיו שכיוונו את צעדיהם בכל אשר פנו, וזכו לסייעתא דשמיא.

לכל ענין, ניתן לפנות למכון, במייל: sn4134414@gmail.com

כמו"כ ניתן להשיג את כל ספרי רבינו זצ"ל/

לקבל את הגליון במייל מידי שבוע בשבוע, בפניה למייל הנ"ל

יו"ל ע"י מכון סבר נפתלי

רח' העליה השניה 10, בני ברק

טל: 050-4134414, 050-4174597